

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Under Piletræet.

Citation: Andersen, H. C.: "Under Piletræet.", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. II kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 261. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-hcaeventyr02val-shoot-workid94551.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. II kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Under Piletræet.

Egnen er meget nøgen nede ved *Kjøge*; Byen ligger jo rigtignok ved Stranden, og det er altid kjønt, men der kunde dog være kjønnere, end der er: rundt om flad Mark, og langt er der til Skoven; men naar man er rigtig hjemme et Sted, saa finder man dog Noget kjønt, noget, man paa det deiligste Sted i Verden siden kan længes efter! Og det maae vi ogsaa sige, at i Udkanten af *Kjøge*, hvor et Par smaa fattige Haver strække sig ned til den lille Aa, som løber ud i Stranden, kunde der være ganske yndigt ved Sommertid, og det fandt især de to smaa Nabobørn, *Knud* og *Johanne*, som legede her og krøb under Stikkelsbærbuskene ind til hinanden. I den ene Have stod en Hyld, i den anden et gammelt Piletræ, og under det især legede de Børn saa gjerne, og dertil havde de Lov, skjøndt Træet stod lige tæt ved Aaen, hvor de let kunde falde i Vandet, men vor Herre har Øie paa de Smaa, ellers saae det slemt ud; de vare ogsaa meget forsigtige, ja, Drengen var en saadan Cujon for Vandet, at det var ikke mueligt ved Sommertid at faae ham ud i Stranden, hvor dog de andre Børn saa gjerne vilde gaae at pjadske; han blev skammet ud for det, og det maatte han taale; men saa drømte Naboen lille *Johanne*, at hun seilede i en Baad paa *Kjøgebugt* og *Knud* gik lige ud til hende, Vandet naaede ham først til Halsen og saa gik det ham heelt over Hovedet; og fra det Øieblik af, at *Knud* hørte den Drøm, taalte han ikke længer, at man kaldte ham en Cujon for Vandet, men henviste bare
*****
----- 262

til *Johannes* Drøm; den var hans Stolthed, men i Vandet gik han ikke.

De fattige Forældre kom jævnlig sammen, og *Knud* og *Johanne* legede i Haverne og paa Landeveien, som langs med Grøfterne havde en heel Række Piletræer, og de vare ikke kjønne, de vare saa forhuggede i Kronen, men de stode jo heller ikke til Stads, men for at gjøre Nytte; deiligere var den gamle Piil i Haven, og under den sad de mangan god Gang, som man siger.

Inde i *Kjøge* er der et stort Torv, og ved Markedstid stod der hele Gader af Telte med Silkebaand, Støvler og alt mueligt; der var en Trængsel og sædvanligviis Regnveir, og da mærkede man Dunsten af Bondekofter, men ogsaa den deiligste Lugt af Honningkager, der var en heel Bod fuld, og hvad der var det prægtigste: Manden, som solgte dem, indlogerede sig altid i Markedstiden hos den lille *Knuds* Forældre, og saa vankede der naturligviis en lille Honningkage, hvoraf *Johanne* ogsaa fik sit Stykke, men hvad der næsten var endnu meget mere, Honningkagehandleren vidste at fortælle Historier, og det næsten om enhver Ting, selv om sine Honningkager; ja om disse fortalte han en Aften en Historie, som gjorde et saa dybt Indtryk paa de to Børn, at de aldrig siden glemte den, og saa er det vel bedst, vi ogsaa høre den, især da den er kort.

»Der laae paa Disken to Honningkager,« sagde han, »den ene havde Skikkelse af et Mandfolk med Hat, den anden som en Jomfru uden Hat, men med en Klat Bog-Guld paa Hovedet; de havde Ansigt paa den Side, som vendte opad, og der skulde man see dem og ikke paa Vranken, der skal man aldrig see noget Menneske. Mandfolket havde en Bittermandel til Venstre, det var hans Hjerter, Jomfruen var derimod bare Honningkage. De laae som Prøver paa Disken, de laae længe og saa elskede de hinanden, men den Ene sagde det ikke til den Anden, og det maa man, naar det skal blive til Noget.

»Han er et Mandfolk, han maa sige det første Ord,« tænkte hun, men vilde dog være fornøiet med at vide, at hendes Kjærlighed blev gjengjældt.

Han var nu mere glubende i sine Tanker, og det er altid Mandfolkene; han drømte, han var en levende Gadedreng og eiede fire Skilling, og saa kjøbte han Jomfruen og aad hende.

Og de laae Dage og Uger paa Disken og blev tørre, og hendes Tanker bleve finere og mere qvindelige: »det er mig nok, at jeg har ligget paa Disk med ham!« tænkte hun, og saa knak hun i Livet.

*
- 263

»Havde hun vidst min Kjærlighed, saa havde hun nok holdt noget længer!« tænkte han.

Og det er Historien og her er de begge to!« sagde Kagehandleren. »De ere mærkelige ved deres Levnetsløb og den stumme Kjærlighed, der aldrig fører til Noget. See der har I dem!« og saa gav han *Johanne* Mandfolket, som var heel, og *Knud* fik den knækkede Jomfrue; men de vare saa betagne af Historien, at de ikke nænte at spise Kjærestefolkene.

Næste Dag gik de med dem ind paa *Kjøge* Kirkegaard, hvor Kirkemuren er overgroet med det deiligste Vedbende-Grønt, der Vinter og Sommer hænger som et rigt Tæppe over Muren; og de stillede Honningkagerne op i det Grønne i Solskinnet og fortalte for en Flok andre Børn Historien om den stumme Kjærlighed, som ikke duede til Noget, det vil sige Kjærligheden, for Historien var yndigt, det fandt de

Allesammen, og da de saae hen paa Honning-Parret, ja, saa var der en stor Dreng, der - og det var af Ondskab - havde spiiist den knækkede Jomfrue, Børnene græd derover, og siden, - og det var vistnok for at det stakkels Mandfolk ikke skulde være ene i Verden, - saa spiste de ham med, men aldrig glemte de Historien.

Altid var de Børn sammen ved Hyldebusken og under Piletræet, og den lille Pige sang med sølvklokkeklar Stemme de yndigste Sange; i *Knud* var der ikke Tone skabt, men han kunde Ordene og det er altid noget. - Folk i *Kjøge*, selv Isenkræmmer-Madammen, stod stille og hørte paa *Johanne*. »Det er en sød Røst den lille Unge har!« sagde hun.

Det var velsignede Dage, men de vare ikke ved altid. Naboerne skiltes ad; den lille Piges Moder var død, Faderen skulde giftes inde i *Kjøbenhavn* og der kunde han faae en Levevei; han skulde være Bud et Sted, det skulde være et meget indbringende Embede. Og Naboerne skiltes ad med Taarer, og Børnene især græd; men de Gamle lovede at skrive hinanden til i det mindste eengang om Aaret. Og *Knud* kom i Skomagerlære, de kunde jo ikke lade den lange Dreng længer gaae og drive. Og saa blev han confirmeret!

O hvor gjerne vilde han paa den Høitidsdag have kommet til *Kjøbenhavn* og seet lille *Johanne*, men han kom ikke og aldrig havde han været der, skjøndt den kun ligger fem Miil fra *Kjøge*;

*
- 264

men Taarnene havde *Knud* seet over Bugten i klart Veir, og paa Confirmationsdagen saae han tydeligt det gyldne Kors skinne paa *Frue Kirke*.

Ak hvor tænkte han paa *Johanne*! mon hun huskede ham? Jo! - Ved Juletid kom der Brev fra hendes Fader til *Knuds* Forældre, det gik meget godt i *Kjøbenhavn*, og en stor Lykke vilde blive tildeelt *Johanne* ved hendes kjønne Stemme; hun var ansat ved Comedien, den de sang i; og lidt Penge fik hun allerede derfor og af disse sendte hun de kjære Naboefolk i *Kjøge* en heel Rigsdaler til Fornøielse Juleaften; de skulde drikke hendes Skaal, og det havde hun selv med egen Haand tilføiet i en Efterskrift, og i den stod: »venlig Hilsen til *Knud*!«

De græd Allesammen, og det var jo dog saa fornøieligt det Hele, men det var af Glæde de græd. Hver Dag havde *Johanne* været i hans Tanker, og nu saae han, at *hun* ogsaa tænkte paa ham, og alt, som det nærmede sig, at han skulde blive Svend, des klarere stod det for ham, at han holdt saa meget af *Johanne* og at hun skulde blive hans lille Kone, og saa spillede der ham et Smil om Munden og han trak endnu raskere i Rispen, mens Benet spændte mod Spanderemmen; han stak Sylen heelt ind i den ene Finger, men det gjorde ikke Noget. Han skulde rigtignok ikke være stum, som de to Honningkager, den Historie var ham meget til Lærdom.

Og saa blev han Svend og Randselen snørt. Til *Kjøbenhavn* skulde han da endelig for første Gang i sit Liv og han havde allerede der en Mester. Naa, hvor *Johanne* vilde blive overrasket og glad. Hun var nu sytten Aar og han var nitten.

Han vilde allerede kjøbe i *Kjøge* en Guldring til hende, men saa betænkte han, at man vist fik dem langt kjønnere i *Kjøbenhavn*; og saa blev der taget Afsked med de Gamle, og rask i Efteraarstiden gik han paa sin Fod i Regn og Rusk; Bladene faldt af Træerne; vaad til Skindet kom han til det store *Kjøbenhavn* og til sin nye Mester.

Førstkommende Søndag vilde han aflægge Besøget hos *Johannes* Fader. De nye Svende-Klæder kom paa, og den nye Hat fra *Kjøge*, den klædte *Knud* saa godt, før havde han altid kun gaaet med Kaskjet. - Og han fandt Huset, som han søgte, og kom de mange Trapper op; det var ganske til at blive svindel

*
- 265

over, hvorledes Menneskene vare stillede ovenpaa hinanden her i den vildsomme By.

Ganske velhavende saae der ud inde i Stuen, og venligt tog *Johannes* Fader imod ham; for Madammen var han jo en fremmed En, men hun gav ham Haanden og Caffé.

»Det vil fornøie *Johanne* at see dig!« sagde Faderen, »Du er jo blevet et meget net Menneske! - ja nu skal du see hende! ja det er en Pige, jeg har Glæde af og faaer mere, med Guds Bistand! hun har sit eget Kammer og det betaler hun os for!« og Faderen selv bankede ganske høfligt paa hendes Dør, ligesom om han var en fremmed Mand, og saa traadte de ind - nei, hvor der var nydeligt! der var bestemt ikke saadant et Kammer til i hele *Kjøge*, Dronningen kunde ikke have det yndigere! Der var Gulvtæppe, der var Gardiner lige ned til Jorden, en virkelig Fløiels-Stol og rundtom Blomster og Skilderier og et Speil, som man var færdig ved at løbe lige ind i, det var ligesaa stort som en Dør. *Knud* saae det altsammen paa eengang og saae dog kun *Johanne*, hun var en voxen Pige; ganske anderledes end *Knud* havde tænkt sig hende, men meget deiligere! der var ikke en Jomfru i *Kjøge*, som hun, og hvor var hun fiin! Men hvor saae hun underlig fremmed paa *Knud*, dog kun et Øieblik, saa fløi hun hen imod ham, ligesom om hun vilde kysse ham; hun gjorde det ikke, men hun var lige ved det. Jo, hun var rigtignok glad ved at see sin Barndoms Ven! stod ikke

Taarerne hende i Øinene, og saa havde hun saa meget at spørge og tale om, lige fra Knuds Forældre til Hyldetræet og Piletræet, og dem kaldte hun *Hyldemoer* og *Pilefaer*, ligesom om de ogsaa vare Mennesker, dog det kunne de da ligesaa godt gjælde for, som Honningkagerne kunde det; om dem talte hun ogsaa, om deres stumme Kjærlighed, hvorledes de laae paa Disken og gik istykker, og saa loe hun saa hjerteligt - men Blodet brændte *Knud* i Kinderne og hans Hjerte slog stærkere end ellers! - nei, hun var slet ikke blevet storagtig! - Hun var ogsaa Skyld i, mærkede han nok, at hendes Forældre bad ham blive der hele Aftenen, og hun skjænkede Theen og hun selv bød ham en Kop og siden tog hun en Bog og læste høit for dem, og det var for *Knud* ligesom om netop *det*, hun læste, var om hans Kjærlighed, det passede saa ganske paa alle hans Tanker; og saa sang hun en simpel Vise, men den blev ved hende til en heel Historie, det var som om hendes

* - 266

eget Hjerte strømede over deraf. Jo, hun holdt bestemt af *Knud*. Taarerne løb ham ned over Kinderne, han kunde ikke gjøre derfor, og han kunde ikke sige et eneste Ord, han syntes selv, at han var meget dum og dog trykkede hun ham i Haanden og sagde: »Du har et godt Hjerte *Knud*! bliv altid, som Du er!«

Det var en mageløs Aften, den var slet ikke til at sove paa, og *Knud* sov heller ikke. Ved Afskeden havde *Johannes* Fader sagt: »Ja, nu glemmer Du os vel ikke ganske! Lad os see, at du ikke lader hele Vinteren gaae hen, før du seer til os igjen!« - og saa kunde han jo godt komme paa Søndag! og det vilde han. Men hver Aften, naar Arbeidet var endt, og de arbeidede ved Lys, gik *Knud* ud i Byen; han gik hen gennem Gaden, hvor *Johanne* boede, saae op til hendes Vindue, der var næsten altid Lys, og een Aften saae han ganske tydeligt Skyggen af hendes Ansigt paa Gardinet; det var en deilig Aften! Mesters Madam syntes ikke om, at han altid om Aftenen skulde paa Farten, som hun kaldte det, og hun rystede paa Hovedet, men Mester loe: »det er et ungt Menneske!« sagde han.

»Paa Søndag sees vi, og jeg siger hende det, hvordan hun er i mine Tanker, og at hun maa blive min lille Kone! jeg er rigtignok kun en fattig Skomagervend, men jeg kan blive Mester, i det mindste Fri-Mester, jeg skal arbeide og stræbe -! ja, jeg siger hende det, der kommer ikke noget ud af den stumme Kjærlighed, det har jeg lært af Honningkagerne!«

Og Søndagen kom og *Knud* kom, men hvor uheldigt! de skulde alle ud, de maatte sige ham det. *Johanne* trykkede hans Haand og spurgte: »har Du været henne paa Comedien? Der maa Du engang! jeg synger paa Onsdag, og har Du da Tid, saa vil jeg sende Dig en Billet; min Fader veed, hvor din Mester boer!«

Hvor det var kjærligt af hende! og Onsdag Middag kom der ogsaa et forsegleet Papir uden Ord, men Billetten laae deri, og om Aftenen gik *Knud* første Gang i sit Liv i Theatret og hvad saae han - ja han saae *Johanne*, saa deilig, saa yndig; hun blev rigtignok gift med en fremmed Person, men det var Comedie, Noget de forestillede, det vidste *Knud*, ellers havde hun heller ikke nænt at sende ham Billet til at see derpaa; og alle Folk klappede og raabte høit, og *Knud* raabte Hurra!

Selv Kongen smilte ned til *Johanne*, ligesom om han ogsaa var glad over hende. Gud, hvor *Knud* følte sig lille bitte, men han elskede hende saa inderligt og hun holdt jo ogsaa af ham,

* - 267

og Mandfolket maa sige det første Ord, saadan tænkte jo Honningkage-Jomfruen; i den Historie var der Meget lagt.

Saa snart det blev Søndag gik *Knud* derhen; hans Tanker vare stemte, ligesom til Altargang. *Johanne* var alene og tog imod ham, det kunde ikke være heldigere.

»Det er godt Du kommer!« sagde hun, »nær havde jeg sendt Fader til Dig, men saa havde jeg en Fornemmelse af, at Du nok kom iaften; for jeg maa sige Dig, at jeg reiser paa Fredag til Frankrige, det maa jeg, at der kan blive noget rigtigt dygtigt af mig!« -

Og det var for *Knud*, som om Stuen dreiede rundt, som om hans Hjerte vilde gaae itu, men der kom ikke Taarer i hans Øine, dog var det synligt nok, hvor bedrøvet han blev; *Johanne* saae det og hun var lige ved at græde, »Du ærlige, trofaste Sjæl!« sagde hun - og saa var *Knuds* Tunge løst, og han sagde hende, hvor inderligt han holdt af hende og at hun maatte blive hans lille Kone; og i det han sagde det, saae han, at *Johanne* blev liigbleg, hun slap hans Haand og sagde alvorlig og bedrøvet: »Gjør ikke Dig selv og mig ulykkelig, *Knud*! jeg bliver Dig altid en god Søster, som Du kan stole paa -! men heller ikke mere!« og hun strøg sin bløde Haand hen over hans hede Pande. »Gud giver os Styrke til Meget, naar man kun selv vil!«

Da traadte i det samme hendes Stedmoder ind.

»*Knud* er reent ude af det fordi jeg reiser!« sagde hun; »vær dog et Mandfolk!« og saa klappede hun ham paa Skulderen, det var ligesom de kun havde talt om Reisen og ikke om andet. »Barn!« sagde hun. »Og nu skal Du være god og fornuftig, som under Piletræet, da vi begge vare Børn!«

Og det var for *Knud*, som om der var gaaet et Stykke af Verden, hans Tanke var som en løs Traad, villieløs for Vinden. Han blev, han vidste ikke, om de havde bedt ham derom, men venlige og gode vare de, og *Johanne* gav ham Theevand, og hun sang, det var ikke den gamle Klang, og dog saa mageløst deiligt, det var til at slaae Hjertet i Stykker ved, og saa skiltes de; *Knud* rakte hende ikke Haanden, men hun tog hans og sagde: »Du giver dog din Søster Haanden til Afsked, min gamle Legebroder!« og hun smilte med Taarer, de løb hende ned over Kinderne, og hun gjentog: »Broder.« Jo, det skulde stort hjælpe! - Det var Afskeden.

* - 268

Hun seilede til Frankrige, *Knud* gik paa de kjøbenhavnske sølede Gader. - De andre Svende fra Værkstedet spurgte ham om, hvad han saadan gik og grubliserede over; han skulde gaae paa Fornøielse med dem, han var jo et ungt Blod.

Og de gik sammen ind paa en Dandsebod; og der vare mange smukke Piger, men rigtignok ingen, som *Johanne*, og der hvor han troede at glemme hende, der stod hun just lyslevende i hans Tanker: »Gud giver Styrke til Meget, naar man kun selv vil!« havde hun sagt; og der kom en Andagt i hans Sind, han foldede sine Hænder - og Violinerne spillede og Jomfruerne dandsede rundtom; han blev ganske forskrækket, han syntes, han var et Sted, hvor han ikke kunde føre *Johanne* med, og hun var med ham i hans Hjerte, - og saa gik han udenfor, han løb gennem Gaderne, gik forbi Huset hvor hun havde boet, der var mørkt, overalt var der mørkt, tomt og eensomt; Verden gik sin Gang og *Knud* sin.

Og det blev Vinter og Vandene frøs til, det var ligesom om Alt indrettede sig til Begravelse.

Men da Foraaret kom og det første Dampskib gik, da fik han saadan Længsel efter at komme bort, langt ud i den vide Verden, men ikke for nær ved Frankrige.

Og saa snørede han sin Randsel og vandrede langt ind i Tydskland, fra By til By, uden Rist eller Bo; først da han kom til den gamle, prægtige Stad *Nürnberg*, saa var det, som om Bisselæderet kom ham af Skoene, han mægtede at blive.

Det er en underlig gammel By, som klippet ud af en Billed-Krønike. Gaderne ligge, som de selv ville, Husene holde ikke af at staae i Række; Karnapper med smaa Taarne, Snirkler og Billedstøtter springe frem over Fortouget, og høit oppe fra de underligt stillede Tage løber der midt ud over Gaden Tagrender, formede som Drager og langlivede Hunde.

Paa Torvet her stod *Knud* med Randselen paa sin Ryg; han stod ved et af de gamle Springvande, hvor de herlige Malmfigurer, bibelske og historiske, staae mellem de springende Vand-Straaler. - En smuk Tjenestepige hentede just Vand, hun gav *Knud* en Lædskedrik; og da hun havde en heel haandfuld Roser, gav hun ham ogsaa een af dem, og det syntes ham et godt Varsel. -

Fra Kirken tæt ved brusede Orgelet ud til ham, det klang saa

* - 269

hjemligt, ligesom fra *Kjøge* Kirke og han traadte ind i den store Dom; Solen skinnede gennem de malede Ruder, ind mellem de høie slanke Piller; der var Andagt i hans Tanke, der kom Stilhed i hans Sind.

Og han søgte og fandt en god Mester i *Nürnberg*, og hos ham blev han og lærte Sproget.

De gamle Grave om Byen ere forvandlede til smaa kjøkkenhaver, men de høie Mure staae endnu, med svære Taarne; Rebslageren snoer sine Reb paa det bjælkebyggede Gallerie henad Muren ind til Byen, og her rundt om fra Revner og Huller voxte Hyldetræer, der hænge deres Grene udover de smaa lave Huse nedenfor, og i eet af disse boede den Mester, som *Knud* arbeidede hos; hen over det lille Tagvindue, hvor han sov, hældede Hylden sine Grene.

Her boede han en Sommer og en Vinter, men da Foraaret kom, saa var her ikke til at holde ud, Hylden stod i Blomster, og de duftede saa hjemligt, det var ligesom han var i Haven ved *Kjøge*, - og saa flyttede *Knud* fra sin Mester og hen til en anden længer inde i Byen, hvor der ingen Hyldetræer stod.

Det var tæt ved een af de gamle murede Broer, ligeover en altid brusende lav Vandmølle, han her kom paa Værksted; udenfor var der kun en rivende Flod, der blev indeklemt af Husene, som alle vare behængte med gamle skrøbelige Altaner, det saae ud, som om de vilde ryste dem ned i Vandet. - Her voxte ingen Hyld, her stod ikke engang en Urtepotte med en Smule Grønt i, men lige overfor var der et stort gammelt Piletræ, der ligesom holdt sig fast til Huset der, for ikke at rives bort af Strømmen; det strakte sine Grene hen over Floden, akkurat ligesom Piletræet i Haven ved *Kjøge*-Aa.

Jo, han var rigtignok flyttet fra *Hyldemoer* til *Pilefaer*, Træet her, især i Maaneskins Aftener, havde Noget, hvorved han følte sig:

»- saa dansk i Sind

I Maaneskin!«

men det var slet ikke Maaneskinnet, som gjorde det, nei det var det gamle Piletræ.

Han kunde ikke holde det ud, og hvorfor ikke? Spørg Pilen, spørg den blomstrende Hyld! - og saa sagde han Farvel til den Mester og til *Nürnberg* og drog længer bort.

Til Ingen talte han om *Johanne*; inden i sig gjemte han sin Sorg, og sær Betydning lagde han i Historien om
*
- 270

Honningkagerne; nu forstod han, hvorfor Mandfolket der havde en bitter Mandel til Venstre, han havde selv en bitter Smag deraf, og *Johanne*, som altid var saa mild og smilende, hun var bare Honningkage. Det var, som om Remmen fra hans Randsel snørede ham, saa at det var svært at trække Veiret, han løsnede den, men det hjalp ikke. Verden var kun halv uden om ham, den anden Halvdeel bar han inden i sig, saadan var det!

Først da han saae de høie Bjerge, blev Verden ham større, hans Tanker vendte ud ad, han fik Taarer i sine Øine. *Alperne* syntes ham Jordens sammenlagte Vinger; hvad om den opløftede dem, udbredte de store Fjer med brogede Billeder af sorte Skove, brusende Vande, Skyer og Snee-Masser! »Paa Dommedag løfter Jorden de store Vinger, flyver mod Gud og brister som Boble i hans klare Straaler! O, gid at det var Dommedag!« sukkede han. -

Stille vandrede han gennem Landet, der syntes ham en græsgroet Frugthave; fra Husenes Træ-Altaner nikkede de kniplende Piger til ham, Bjergtoppene glødede i den røde Aftensol, og da han saae de grønne Sør mellem de mørke Træer - saa tænkte han paa Stranden ved *Kjøgebugt*; og der var Veemod, men ikke Smerte i hans Bryst.

Der hvor *Rhinen*, som een lang Bølge, vælter frem, styrter, knuses og forvandles i sneehvide klare Skymasser, som var det Skyernes Skabelse - Regnbuen flagrer som et løst Baand hen derover, - her tænkte han paa Vandmøllen ved *Kjøge*, hvor Vandet bruste og knustes.

Gjerne var han blevet i den stille Rhinby, men her var saa megen Hyld og saa mange Piletræer, - og saa drog han videre; over de høie, mægtige Bjerge, gennem Klippe-Sprængninger og hen ad Veie, der som Svalereder vare klinede til Steen-Væggen. Vandet bruste i Dybet, Skyerne laae under ham; over blanke Tidsler, Alperoser og Snee gik han i den varme Sommersol - og saa sagde han Farvel til Nordens Lande og kom ned under Kastanietræer, mellem Viinhaver og Maismarker. Bjergene var en Muur mellem ham og alle Erindringer, og saaledes skulde det være. -

Der laae foran ham en stor, prægtig Stad, de kaldte den *Milano* og her fandt han en tydsk Mester, som gav ham Arbeide; det var et gammelt skikkeligt Ægtepar, han var kommet paa Værkstedet hos. Og de fik kjær den stille Svend, der talte lidt,
*
- 271

arbeidede des mere og var from og kristelig. Det var ogsaa, som Gud havde taget den tunge Byrde fra hans Hjerte.

Hans bedste Lyst var, imellem at stige op paa den mægtige Marmor-Kirke, den syntes ham skabt af Snee hjemme fra, og formet i Billeder, spidse Taarne, blomstersmykkede aabne Haller; fra hver Krog, fra hver Spidse og Bue smilede de hvide Billedstøtter til ham. - Ovenover sig havde han den blaa Himmel, under sig Byen og den vidtudstrakte grønne Lombarder-Slette, og mod Nord de høie Bjerge med den evige Snee, - og saa tænkte han paa *Kjøge*-Kirke med Vedbenderankerne om de røde Mure, men han længtes ikke; her bag Bjergene vilde han begraves.

Eet Aar havde han levet her, det var tre Aar siden han drog hjemme fra; da førte hans Mester ham ud i Staden, ikke til Arena, for at see Kunstberiderne, nei til den store Opera, og det var ogsaa en Sal, der var værd at see. - I syv Etager derinde hang der Silkegardiner, og fra Gulvet, svimlende høit op til Loftet, sad der de fineste Damer med Blomster-Bouquetter i Hænderne, ligesom om de skulde paa Bal, og Herrerne vare i fuld Stads og mange med Sølv og med Guld. Der var saa lyst, som i det klareste Solskin og saa bruste Musiken saa stærkt og deiligt, det var mere pragtfuldt end Comedien i *Kjøbenhavn*, men der var *Johanne* dog, og her - ja, det var som en Trolldom, Gardinet gik tilside og ogsaa her stod *Johanne* i Guld og Silke med Guldkrone paa Hovedet; hun sang som kun en Guds Engel kan synges; hun traadte saa langt frem hun kunde, hun smilede, som kun *Johanne* kunde det; hun saae lige paa *Knud*.

Den stakkels *Knud* greb Mesters Haand og raabte høit »Johanne!« men det kunde ikke høres, Musikanterne spillede saa stærkt paa; og Mester nikkede dertil: »Ja vist hedder hun Johanne!« og saa tog han et trykt Blad og viste, at der stod hendes Navn, hele hendes Navn.

Nei, det var ingen Drøm! og alle Mennesker jublede for hende og kastede Blomster og Krandsse til hende, og hver Gang hun gik, saa kaldte de paa hende igjen, hun gik og kom og atter kom.

Ude paa Gaden flokkede Folk sig om hendes Vogn og de trak den, og *Knud* var allerforrest og allergladest, og da de kom til hendes prægtigt oplyste Huus, stod *Knud* lige ved Vogn døren, der aabnedes, og hun traadte ud, og Lyset skinnede lige ind i hendes velsignede Ansigt og hun smilede og takkede saa mildt
* - 272

og hun var saa rørt; og *Knud* saae hende lige ind i Ansigtet og hun saae *Knud* lige ind i Ansigtet, men hun kjendte ham ikke. En Herre med Stjerne paa sit Bryst rakte hende sin Arm - de vare forlovede, sagde man.

Og saa gik *Knud* hjem og snørte sin Randsel; han vilde, han maatte hjem til Hylden og Pilen - ak under Piletræet! i een Time kan man leve et heelt Menneskeliv!

De bad ham blive; ingen Ord kunde holde ham tilbage; de sagde ham, at det var mod Vintertid, at Sneen alt faldt i Bjergene; men i Sporet af den langsomt kjørende Vogn, - den maatte der jo banes Vei for, - kunde han gaae, med Randselen paa sin Ryg, støttende sig paa sin Stav. -

Og han gik mod Bjergene, op ad dem og ned ad dem; afkræftet, saae han endnu ikke By eller Huus; det var mod Norden. Stjernerne tændtes ovenover ham, hans Fødder vaklede, hans Hoved svimlede; dybt nede i Dalen tændtes ogsaa Stjerner, det var, som om Himmelen ogsaa udstrakte sig neden under ham. Han følte sig syg. Stjernerne dernede bleve fleer og fleer og altid klarere, de bevægede sig hid og did. Det var en lille By, hvor Lysene blinkede, og da han forstod det, anstrængte han sine sidste Kræfter og naaede der et ringe Herberg.

Et heelt Døgn blev han her, thi hans Legeme trængte til Hvile og Pleie. Det var Tø og Slud i Dalen. En Morgenstund kom her en Liremand, han spillede en Melodie hjemme fra Danmark, og saa kunde *Knud* ikke længer holde det ud, - han gik i Dage, i mange Dage, med en Hast, som gjaldt det at komme hjem før de allesammen døde der; - men til Ingen talte han om sin Længsel, Ingen kunde troe, han havde Hjertesorg, den dybeste man kan have, den er ikke for Verden, den er ikke moersom, den er ikke engang for Vennerne og han havde ingen Venner! Fremmed gik han i fremmed Land, hjemad, mod Norden. I det eneste Brev hjemme fra, det Forældrene for Aar og Dag siden havde skrevet, stod: »Du er ikke rigtig dansk, som vi andre hjemme! vi ere det saa uhyre! Du holder kun af fremmed Land!« Forældrene kunde skrive det - ja, de kjendte ham jo!

Det var Aften, han gik paa den aabne Landevei, det begyndte at fryse; Landet selv blev mere og mere fladt med Mark og Eng; der stod ved Veien et stort Piletræ; Alt saae saa hjemligt, saa dansk ud! han satte sig under Pilen, han følte sig saa træt, hans Hoved bøiede sig, hans Øine lukkede sig til Hvile, men han følte og fornem, hvorledes Pilen sænkede sine Grene ned imod ham,
* - 273

Træet syntes en gammel mægtig Mand, det var *Pilefaer* selv, der løftede ham paa sine Arme og bar ham, den trætte Søn, hjem til det danske Land ved den aabne blege Strand, til *Kjøgeby*, til Barndoms-Haven. Ja, det var Piletræet selv fra *Kjøge*, der var gaaet ud i Verden for at søge og finde ham, og nu var han fundet og bragt hjem i den lille Have ved Aaen, og her stod *Johanne* i al sin Pragt, med Guldkronen paa, som han sidst havde seet hende og raabte: »Velkommen!«

Og lige foran dem stode to underlige Skikkelser, men de saae meget mere menneskelige ud end i Barndoms Tiden, de havde ogsaa forandret sig; det var de to Honningkager, Mandfolket og Fruentimmeret; de vendte Retten til og saae godt ud.

»Tak!« sagde de begge to til *Knud*; »Du har løst vor Tunge! Du har lært os, at man skal freidigt udtale sin Tanke, ellers kommer der ikke noget ud af det! og nu er der kommet noget ud af det! - vi ere forlovede!«

Og saa gik de Haand i Haand gennem *Kjøge* Gader, og de saae meget anstændigt ud paa Vranken, der var ikke Noget at sige paa dem! og de gik lige hen mod *Kjøge* Kirke, og *Knud* og *Johanne* fulgte efter; de gik ogsaa Haand i Haand; og Kirken stod som før med røde Mure og deiligt Vedbendgrønt, og Kirkens store Dør aabnede sig til begge Sider og Orgelet bruste og Mandfolket og Fruentimmeret gik begge op af Kirkegangen: »Herskabet først!« sagde de, »Honningkagernes Brudefolk!« og saa traadte de hver til sin Side for *Knud* og *Johanne*, og de knælede deroppe og hun bøiede sit Hoved over hans Ansigt, og der trillede iskolde Taarer fra hendes Øine, det var Isen der smeltede om hendes Hjerte ved hans stærke Kjærlighed, og de faldt paa hans brændende Kinder, og - han vaagnede ved det, og sad under det gamle Piletræ i fremmed Land, i den vinterkolde Aften; der faldt fra Skyerne isnende Hagl, de pidskede hans Ansigt.

»Det var den deiligste Time i mit Liv!« sagde han, »og den var en Drøm. - Gud, lad mig drømme den om igjen!« og han lukkede sine Øine, han sov, han drømte.

I Morgenstunden faldt Sneen, den fyggede hen over hans Fødder, han sov. Landsbyfolk gik til Kirke; der sad en Haandværkssvend, han var død, frosset ihjel - under Piletræet.

*
—